

Iránytű

Az edelényi Szent Miklós Görögkatolikus Iskola és Óvoda kiadványa

Kedves Gyerekek!

Nagybőjt van, ami azt jelenti számunkra, hogy ebben az időszakban elcsendesedünk, magunkba nézünk, próbáljuk vadhajtásainkat egy kicsit visszanyesegetni. Különlegesen áldott időszak lehet ez számunkra, ha hagyjuk, hogy lelkünk kinyíljon, és észrevegyük a körülöttünk lévő csodákat. Engedjétek meg, hogy ez alkalomból figyelmetekbe ajánljam *Bőjte Csaba atya nagybőjti gondolatait* és *Szír Szent Efrém imáját*, mely a keleti egyház nagybőjti imádsága.

„Mindannyiunkban Isten csodás kincsei, a meghallgatott imákra adott válaszai rejlenek. Mint a vasérc vagy az arany a tárnák mélyén, az igazgyöngy a kagylóban a tenger fenekén, *ott lapul benned, bennem a képlet, mely orvossággá válvá, életet menthet, a tervrajz, melyből kigyózó út lesz, hogy testvéredhez vezesse lépteid.* Benned van a béke terv, melyet ha alázattal megfogalmazol és kimondasz hangosan, elhallgatnak a fegyverek, és mosoly költözik a gyermekek arcára. A titok, a csoda benned van! A nagybőjt szent idejében még inkább, mint máskor. Felszínes csapongások, üres lötyögések helyett, magadba kell mélyedned, hogy felfedezd lelkedben rejlő értékeket. Merülj alá a csendben! Csodálatos érzés ott bent meghallani a verset, meglátni a festményt, a képletet, a megoldást, és szépen vázlatokat készítve, lassan világra szülni azt. Egy gondolat, mely nemcsak neked fontos, ott lent, belsődben kezd körvonalizódni, még csak dereng, de Te érzed, hogy belőled kikíváncozik. S mint a bányász a mély üregben, sötétben egyedül, dolgozol, megfogod, megfogalmazod, felszínre hozod, hogy megajándékozd vele a világot. Csodálatos érzés szülőnyja lenni egy igazi értéknek, egy szellemi kincsnek, melyben az emberek meghallgatott imáikra adott választ találnak. Persze a gonosz szeretné elhitéteni, hogy Te értéktelen vagy, meddő föld, üres pusztá. Azt hazudja, hogy benned nincsenek igazgyöngyök, kár is lemerülnöd a hullámok alá, úgysem találsz ott önmagadban semmit. Azt mondja: szórakozz, légy vidám, élj a mának, magadnak, neked sem ad senki semmit ingyen! Ne hidd el neki, hazudik: Te Isten gyermeke vagy, felbontatlan levél, melyre a Teremtő az ő gyermekei iránti végtelen szeretetét írta, fogalmazta meg csodálatosan. Általad akarja tovább teremteni a világot az Isten, választ küldeni a sokakat gyöttrő kérdésekre. Ne vesztisd el magad, mert válasz vagy valakiknek, sokaknak! Kicsinységed ne aggasszon, piciny ceruza hegygyel írtak remekműveket!

*Életem Ura és Uralkodója,
ne engedd hozzám a jóra való restség,
könnyelműség, pénzvágy
és megszólás szellemét!
Ajándékozd inkább szolgáltnak
a józanság, alázatosság,
állhatatosság és szeretet lelkét!
Igen, Uram és Királyom,
add, hogy megismerjem bűneimet
és meg ne ítéljem felebarátomat,
mert Te áldott vagy mindörökké,
Ámen.*

Igazgató bácsi

MÁRCIUS 25. - SZŰZ MÁRIA ÖRÖMHÍRVÉTELE

Március 25-én a legnagyobb örömhírnék örvendhetünk. A mennyei Atya gondoskodott arról, hogy legyen megváltónk, megváltásunk. Elküldte Máriához Názáret városába Gábiel arkangyalt, aki jelentette neki: tőle születik Jézus Krisztus, az emberiség megváltója. Mária tehát méhében fogan, hogy kilenc hónap múlva megszüljje a Megváltót.

Mária igent mond Istennek. Vajon könnyű lehetett igent mondani? Az angyal azt mondja: „Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél.” (Lk.1,31) De miért mondja az angyal, hogy ne félj? Ha meggondoljuk, Máriának lett volna miért félnie, hiszen abban a zsidó társadalomban, amelyben élt halálbüntetés, megkövezés járt annak, aki férj nélkül szült gyermeket. Mária mégis igent mond, hiszen az üzenet: kegyelmet találtál Istennél, vagyis kiválasztott vagy, Istentől jön. Talán elgondolkoztunk azon az ünnep kapcsán, hogy nekünk könnyű-e igent mondani egy-egy nehéz feladatra, vagy rögtön háritunk, és azt mondjuk: én ezt nem tudom megoldani, nincs elég bátorságom, félek.

Mészáros Marianna

ÉLMÉNYBESZÁMOLÓ - ITT JÁRTAK A HAZAJÁRÓK...

Csütörtökön, február 27-én **Jakab Sándor** és **Kenyeres Oszkár**, azaz a *Hazajárók* legújabb élményeit hallgathattuk meg a táncteremben. Az előadás elején Gál András tanár úr levetített egy kisfilmet az általa vezetett turisztikai csoport összevágott videó-felvételeiből megalapozva ezzel a „túrapáros” élménydús beszámolóját. Sok képet és videót láthattunk túráikról, amik egyszerre viccesek és érdekesek voltak. (Pl.: „bakiparádét” láthattunk a forgatás közben félrecsúszott jelenetekből). A Hazajárók már harmadszorra látogattak el hozzánk, szinte már otthon érzik magukat nálunk, reméljük, jövőre is találkozunk velük.

Bakó Mercedesz 7. c.

ÉLMÉNYBESZÁMOLÓ - ITT VOLT SZEGEDRŐL A MOBIL PLANETÁRIUM...

A Földrajzi hét első két napján ellátogatott iskolánkba a szegedi **Partiscum Planetárium**. Ezt a különleges, mozgó planetáriumot az A épület aulájában állították fel. Szerkezete egyszerű, tulajdonképpen egy nagy kék sátor volt, melyet ventilátorokkal fűjtak fel, így nem volt felfüggesztése sem. A diákok izgatottan várták a műsort, szinte óránként cserélődtek az alsós és felsős csoportok. A planetáriumba egy szűk, kis résen át lehetett bejutni, a diákok leültek a földre (természetesen kaptunk párnákat), majd elkezdődött az előadás, melyet a sátor tetejére vetítettek ki. Először a dinoszauruszok varázslatos világát láthattuk, majd egy kis utazás következett a naprendszerünkbe. Láthattuk a bolygóinkat közelről, majd továbbrepültünk más galaxisokba, végül pedig csillagképeket vizsgáltunk. Az előadás kb. 40 percig tartott. A diákok nagyon kedvelték a mobil csillagvizsgálót, amit az a tény is mutat, hogy az előzetesen megrendelt 10 előadás 18-ra nőtt.

Szerintem ez a planetárium nagyon izgalmas volt, máskor is szívesen látnánk őket, leginkább azért, mert ha csak két napra is, de elhozták iskolánk aulájába magát az univerzumot.

Szabó Bence 7.c

ÉLMÉNYBESZÁMOLÓ - KATEDRÁLISOK EURÓPÁBAN

A földrajzi hét keretében, 2014. február 27-én, csütörtökön iskolánkba látogatott **dr. Orosz Atanáz** püspök atya, és előadást tartott az Európában található katedrálisokról. A képekkel társított beszámolót a 7. évfolyamosoknak hallgathatták meg az A épület aulájában. A gyerekek érdeklődve és fegyelmzetten figyelték a beszámolót, melyhez Püspök atya megnyugtató hangja is nagyban hozzájárult. Az előadás végén Atanáz püspök atya bemutatta a magával hozott ereklyét is, Szent Miklós csontdarabkáját, melyet egy órán keresztül a diákok is megszemlélhettek.

Nagy Szidónia 7.c

ÉLMÉNYBESZÁMOLÓ - ÉRDEKES FIZIKA

Csütörtökön, a második órában, a Földrajzi hét keretében a hetedik évfolyam átlátogatott a szomszédos **Szent János Görögkatolikus Gimnáziumba** egy rendhagyó fizikaórára. Nagyon kíváncsiak voltunk a kísérletekre, amiket a gimnázium egyik fizika szakos tanára, Pántya József tanár úr mutatott be nekünk nagy lelkesedéssel. Kezdetben bután-metán gázzal ügyeskedtünk, majd egy kémcső segítségével a víz nyomását vizsgáltuk. (Ha a nyomás nőtt, akkor a kémcső felfelé mozdult, ha csökkent, lefelé süllyedt).

A számos kísérlet közül a folyékony nitrogénnel végzett tetszett nekem a legjobban. A nitrogén szoba-hőmérsékleten ugyanis gáz halmazállapotú anyag, de lehűtve folyékony halmazállapotúvá válik, ezért ha egy virágot, pl. egy rózsát belerakunk, megfagy, és üvegszerűen viselkedik, tehát szilánkokra törik. Egy másik kísérlet során a tanár úr egy pet palackba öntött folyékony nitrogént, majd parafadugót tett rá. Kb. 5 másodperc elteltével a nitrogén felmelegedett, a nyomás a palackban megnőtt, tágulni akart, ezáltal a dugó hangos hanghatások közepette kilőtt. Ez mindenkinek tetszett, sokunknak meghozta a kedvet a fizikához, köztük nekem is.

Móricz Tamás, 7.c

Szerkesztőink megkérdezték a felső tagozatos diákjainkat is, hogyan fejezik ki, ha hálásak valakinek valamiért.

Laura, 7. osztály: Próbálok a kedvében járni, mindent megteszek, amit kér. Próbálok neki hálás lenni, kifejezni, hogy köszönöm, amit értem tett.

Diána, 7. osztály: Először is megköszönöm, viszonzom a kedvességét valami apró kis ajándékkal, és ha közelebbi kapcsolatban állok vele, akkor esetleg megölelem.

Gábor, 7. osztály: Odamegyek hozzá, és elmondom neki, hogy nagyon szépen köszönöm a segítségét.

Viki, 7. osztály: Odamegyek hozzá, megköszönöm, aztán veszek neki egy csokit.

Virág, 7. osztály: Általában megköszönöm, de ha nagy dologról van szó, akkor megjutalmazom az illetőt.

Lilla, 7. osztály: Általában többször megköszönöm, és én is segítek neki, ha szüksége van rá. Ha nincs, akkor veszek neki valamit.

Petra, 5. osztály: Megköszönöm, és cserébe én is teszek vele valami jót.

Eszter, 5. osztály: Megköszönöm, és cserébe én is teszek neki valami szívességét.

Fanni, 7. osztály: Nagyon szépen megköszönöm a kedvességét, és ha lesz rá alkalmam, igyekszem visszaadni neki. Figyelem, hogy miben segíthetek neki, mert nekem is jól esett a segítsége, és gondolom, majd ő is jó néven fogja venni. Megpróbálok sok jó dolgot tenni neki, ami jól fog esni.

Martina, 5. osztály: Próbálok a kedvében járni.

Bendi, 8. osztály: Sokkal kedvesebb vagyok vele, próbálok neki valamiben én is segíteni.

Balázs, 8. osztály: „Normális” vagyok vele, és valahogy meghálálom.

Patrik, 8. osztály: Hát mikor hogy. Természetesen megköszönöm a jótettét, és próbálok viszonzni.

Péderi Alexandra, 7. a

Sosemvoltország flórája és faunája

Az iskolánk tematikus földrajzi hetén megrendezésre került mail-art kiállítás egyik nyertes pályaműve (a szöveg feletti kép) (Horváth Jázmin alsó tagozatos kislány, Igazgyöngy Alapfokú Művészeti Iskola, Berettyóújfalu).

A húsvétot az összes jellegzetes előkészülettel és szokással együtt minden európai országban egy kicsit másképpen ünneplik. Az ünnep egyik fő szimbóluma sok helyen a húsvéti tojás. Ezt nálunk a *nyuszi* hozza, Svájcban viszont a kakukk. *Az a hiedelem, hogy a húsvéti tojást a nyuszi tojja, Németországból ered.*

Portugália: A hét a családoké, a szokások szerint húsvét szombatján az egyik házastárs szüleinél gyűlik össze a család, vasárnap a másik fél szüleit látogatja meg a népes rokonság. Ünnepi eledelül *kecskepörköltet* főznek. A gyerekek a látogatás során pénzt kapnak a nagyszülöktől.

Németország - zölden és sok tojással

A családtagok egy helyen, a szülőknél vagy nagyszülőknél gyűlnek össze, a háziasszonyok és a gyerekek pedig feldíszítik a lakást. A vázába ágakat, barkát dugnak, amit kifűrt és színesre festett tojásokkal díszítenek. A zöldcsütörtök az országban az utolsó vacsora emlékének ünnepe (neve feltehetően a XII. század végéig használt zöld színű miseruhára utalhat). A zöldcsütörtök elnevezés mára egy táplálkozási hagyományt is teremtett: ezen a napon spenótot, salátát, zöldspárgát esznek, sőt az ételbe néha fiatal csalánt is főznek, hogy jó termés legyen. *A nyuszi ekkor "készítik el" a színes tojáskákat, amiket aztán a német gyerekek izgatottan keresgélnek vasárnap a kertekben.*

Belgium - tojásnapokkal

Belgium egyik városában, Kruishoutemben tényleg minden a tojás körül forog, húsvétkor. A város híres arról, hogy a helyi tojáskereskedőknek még a Napkirály ajándékozott jogot a városi vásár megtartására. A kruishoutemiek ezért minden évben Húsvét szombatján megnyitják a híres tojásvásárt. Ugyanezen a napon megválasztják a Tojásherceget, majd a következő nap választanak neki Tojáshercegnőt is (ld. a képen). Húsvét hétfőn pedig úgynevezett "tojásfogó" játékot játszanak, ami abból áll, hogy a templom tornyából leeresztett, apró ejtőernyőkkel ellátott tojásokat kell eltalálni.

Svédország - nagy társaságban, boszorkányokkal

A városlakó svédek a húsvétot vidéken töltik. A hagyomány úgy tartja, minél többen jönnek össze, annál jobb. Náluk nem annyira a vallási jelleg van a hangsúly, az ünnep inkább világi: a lényeg, hogy együtt legyenek a családdal és a barátokkal. A szombat itt a tojásevés napja, bár korábban ez az étel egykor a nagyböjt alatt tiltott fogás volt. Egyes vidékeken örömtüzeket gyújtanak, majd nagy lármát csapnak, hogy elűzzék a boszorkányokat. Nagycsütörtökön boszorkánynak öltözött kislányok járnak végig a házakat. Ajándékba tojást visznek, cserébe csokoládét kapnak. Szombaton az asztalt kék-sárgába, a svéd nemzeti színekbe öltöztetik, a vázába gallyakat dugnak. Jellegzetes svéd húsvéti jelkép ez az élénk színű húsvéti virgács, amit nyírfagallyakkal és kék-sárga tollakkal díszítenek.

A finneknél - csak csendesen

Az országban a nagyhetet csendeshétnek nevezik, mert Nagypéntektől kezdve az emberek nem érintkeznek, nem beszélgetnek egymással. A hagyománytisztelő finnek máig nem gyújtanak tüzet Húsvétkor és szigorúan betartják a böjt előírásait is: Nagypénteken csak naplemente után esznek először. Finnországban szokás a gyerekek körében a tojásgyűjtő körút. Ilyenkor szomszédoktól, ismerősöktől kérnek tojásokat versekért és énekekért cserében.

Lengyelország - vasárnapi családi reggelivel

Lengyelországban nagyszombat napján a családok kis kosarakban viszik a sonkát, a kolbászt, a kenyeret, a süteményt és a festett tojásokat a templomi szentelésre. A vasárnapi mise után otthon a terített asztalnál fogyasztják el reggelire a kosárkák tartalmát: piros tojást, kenyeret, tortát, fehér kolbászkákat és marcipánt. A vasárnapi családi reggeli ugyanolyan fontos, mint a karácsonykor a vacsora. Mielőtt neki látnának az evésnek, mindenki jó szerencsét és boldogságot kíván a többieknek, és a húsvéti tojásokat odaadják egymásnak.

Románia - locsolkodással, tojáskoccintással

Romániában a hagyomány szerint a család már reggel a templomba megy, ahonnan csak ebédre megy haza. Evés után a temetőbe mennek, ahol az évszak virágait (általában nárciszt és tulipánt) visznek elhunyt szeretteik sírjára. Ilyenkor találkozik a tágabb család, a temetőben beszélgetnek egymással és köszöntik egymást az ünnep alkalmából. Húsvétkor Romániában is jönnek a locsolók, akiket a meglocsolt lányok étellel itallal kínálják. Érdekes eltérés azonban, hogy a nap végén a lányok locsolják meg a család idősebb nőtagjait. Az ünnepi asztalon báránysült illatozik, foszlós kalács csalogatja a vendéget, és szebbnél szebb írott tojások is láthatók, amelyekkel húsvét éjszakáján koccintani szokás. Az emberek a **"Krisztus feltámadott! Valóban feltámadott!"** köszöntéssel üdvözlik egymást néhány napig, még az utcán is.

Bulgária - tojásos hiedelmekkel

Bulgáriában az első piros tojással a gyerekek arcát szokták bedörzsölni, hogy minél egészségesebbek legyenek, és egy tojást a veteményesbe is tesznek, hogy megvédjék a termést a jégesőtől. A tojásokat változatos színűre festik, majd páratlan számú tojással veszik körbe a különleges húsvéti kenyeret. A tojásokat az éjféle mise után és a következő napokban törik fel. Egy tojást a templom falához csapva bontanak fel, majd ezt eszik meg először a böjt befejezése után. Az utolsó éppen maradt tojás a hiedelem szerint szerencsés évet hoz. A régi hagyományok szerint a Húsvétot három napig táncmulatsággal, játékokkal ünneplik.

És ahol különösen hangos és színes az ünnep...

Az angoloknál - tojásgurítással és felvonulással

Az angoloknál az egyik legismertebb szokás, hogy húsvétkor a falvak és városok lakói kimentek a környékbeli dombra, és azzal versenyeztek, hogy ki tud úgy legurítani a dombra egy tojást, hogy az túlélje a kalandot. Másik szokás a szelleműzés vicces nadrágban: az ünnep vasárnapján a férfiak furcsa, fehér rövidnadrágot húztak piros zsinórdíszítéssel, és abban táncoltak és énekeltek. Mára már inkább csak a szórakoztató jellege maradt fenn ennek a szokásnak. A hagyományokon kívül az angoloknál rengeteg vidám, színpompás felvonulás és kirakodóvásár fűződik a húsvéti ünnepekhez. Egy legenda a húsvéthétfőre vonatkozik: a viktoriánus korban egy hiúságáról ismert szépasszony minden évben a húsvétot használta fel arra, hogy pazar ruhatárát felvonulassa a londoni Battersea Parkban. 1962 óta látványos ezért látványos felvonulásokat rendeznek itt, ahol a vurstlitől a lovas bemutatóig és a kirakodóvásárig minden megtalálható.

Görögország - keresztrel és rakétával

A görög temperamentum megmutatkozik a húsvéti ünneplési szokásokban is, természetesen a vallási szokásokon kívül. Van olyan görög sziget (Chios), ahol a szigetlakók rakétákkal készülnek a Húsvétra: látványos és néha veszélyes tölteteket rögzítenek a házak, templomok falához, amik egymást próbálják elpusztítani. A "rakétaháborúban" sajnos az épületek sokszor megsérülnek, ennek ellenére a lakosok ragaszkodnak a hagyományhoz. Más szigeten (Hydra) az a szokás, hogy a nem termő fákat Húsvétkor megperzselik, ezzel ösztönzik őket a termékenységre, a bő termésre.

Spanyolország - fergeteges flamencóval

A hispánoknál nem maga a húsvét számít a legfőbb ünnepnek, hanem az azt megelőző nagyhét. Virágvasárnaptól kezdve a településeken vallásos körmeneteket tartanak. A felvonulások legnagyobb látványosságai a gazdagon feldíszített trónokon körbevitt Mária- és Jézus-szobrok. A Semana Santa (Szent Hét) Madridban különösen látványos: az óváros szűk utcáiban kanyargó körmenetben vezeklők százai magas, csúcsos süvegárcban cipelik keresztjüket, jó néhányan méteres vasláncot, béklyót erősítenek bokájukra, hogy kínjaikkal méltó módon emlékezzenek a Megváltó keresztútjára. Ezek után hangos jókedvvel feledtetik a Semana Santa, a nagyhét bánatát: flamencót járnak vidéken, városban egyaránt.

Molnár Johanna, 7.c

MEGKÉRDEZTÜK... ...AZ ALSÓSOKAT

Szerkesztőink megkérdezték az alsó tagozatos diákoktól, hogyan fejezik ki, ha hálásak valakinek valamiért?

Dominika, 2. osztály: Én úgy fejezem ki, hogy megköszönöm neki.

Titanilla, 1. osztály: Megölelem, és megpusztilom azt, aki valami jót tett értem.

Botond, 1. osztály: Megköszönöm neki, vagy adok neki egy puszit.

Cintia, 1. osztály: Én is megköszönöm neki, és adok neki egy ajándékot.

Bálint, 1. osztály: Köszönetet mondok, és veszek neki egy kis ajándékot.

Vazul, 1. osztály: Megköszönöm annak az embernek.

Mózes, 2. osztály: Azzal fejezem ki a hálámat, hogy megölelem és megpusztilom.

Petra, 2. osztály: Nagyon örülök neki, ha valaki valami jó dolgot tett értem, és azt megköszönöm neki.

Janka, 2. osztály: Viszek neki valamit.

Bertike, 2. osztály: Megköszönöm.

Katalin, 2. osztály: Mosolygok vagy megköszönöm, hogy segített.

Liza, 3. osztály: Mondom neki, hogy köszönöm szépen, kedves vagy.

Hédi, 2. osztály: Megköszönöm.

Brigitta, 3. osztály: Adok neki valamit, meghálálom.

Hanna, 4. osztály: Megköszönöm, és legközelebb én is segítek neki.

Tímea, 4. osztály: Segítek neki valamiben.

Baleda Boglárka 7.b, Nagy Szidónia 7.c, Mató Zsuzsanna, 7.b

Hálaadás

Köszönöm Istenem az életem!
Köszönöm, hogy kegyeidben élhetek!
Köszönöm, hogy irgalmas vagy hozzám!
Köszönöm, hogy felém fordítod orcád!
Köszönöm, hogy látok, hallok,
Köszönöm, hogy egészséges vagyok!
Köszönöm a sugárzó nap melegét,
Köszönöm családomnak örömét!
Köszönöm a testvéreimet, szüleimet,
Köszönöm, hogy boldognak látom őket!
Köszönöm barátaim figyelmét,
Köszönöm életemnek értelmét!

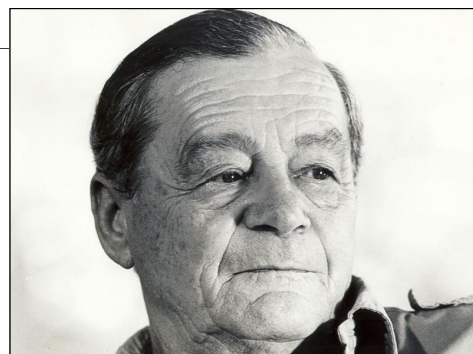
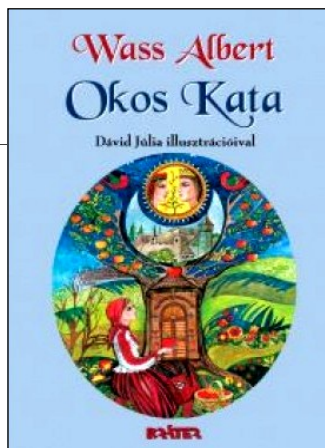
2013. december

Szlify Anna, 7.a

Könyvajánló

Nyáron egyszer elmentünk a könyvtárba, és kikölcsönöztünk egy Wass Albert meséskönyvet. Nagyon érdekes volt ez a mese, ezért többet is elolvastam belőlük. Legjobban az *Okos Kata* című mese tetszett. Ez egy szegény, de okos lányról szól, aki túljárt a király eszén. Javasolom nektek, olvassatok el ti is egy-két Wass Albert könyvet, a könyvtárban talátok belőle jó sokat.

Mészáros Katalin 2.b

TUDOD-E?

Matuzsálem baktériumok

Vannak olyan ősi baktériumok, amelyek évmilliók alatt képesek elzárva élni, és köveket enni. Néhány faj 100 °C- nál érzi kényelmesen magát, és állja a kénes gázokat és savas oldatokat is. A baktériumok ezen fajai 113 °C-on szaporodnak leginkább. **Móricz Tamás,7. c**

Mona Lisa

1503 és 1506 között készült egy kis kiegészítéssel 1510-ben. Majdnem a világ leghíresebb arcmása. Mégsem tudjuk biztosan, ki van a képen. Egy firenzei selyemkereskedő rendelte meg Leonardo da Vincitől, lehet, hogy az ő felesége látható a képen, akit Lisa Gherardininek hívtak. A „Mona” szó többszörös rövidüléssel jött létre a „Mia Donna, Madonna” kifejezésből. Jelentésük: „hölgyem” vagy „asszonyom”. Lehetséges, hogy a festmény elnevezését egy régi elírásnak köszönhetjük. Az olaszok La Gioconda, a franciák La Joconde címen emlegetik a képet, jelentése: „víg nő”. **Bakó Mercédesz,7. c**

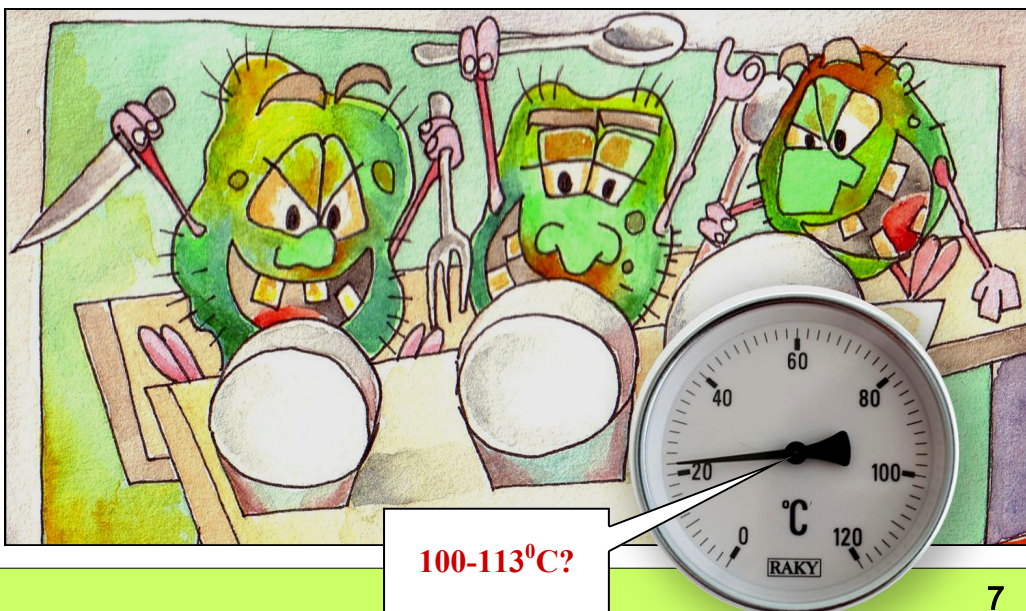
Depresszióúzás banánnal és csokival

A csoki és a banán fogyasztásával elkerülhető a téli depresszió, a táplálkozástudományi szakemberek szerint. A szerotonint boldogsághormonnak is szokták nevezni, amennyiből, ha elég termelődik a szervezetünkben, akkor kellemes hangulatot okoz, és az ember kiegyensúlyozottabbnak és kipihentebbnek érzi magát. De ha a szerotonin szintünk alacsony, akkor azzal a hangulatunk is rosszabb lesz. Ha a szervezetünkben ez az anyag sokáig nincs jelen, akkor szorongás, vagy depresszió is kialakulhat. Ezért javasolják a szakemberek az olyan ételek fogyasztását, amik emelik a szerotoninszintet. Ilyen élelmiszer például a banán és a csoki. A megoldás a téli depresszió elkerülésére természetesen nem a mértéktelen csoki és banánevés, de ésszerű határok között ezek fogyasztása előnyös lehet. **Nagy Szidónia 7. c**

Nevetni bolondulásig

Évente 6205-ször nevetünk. Egy felnőtt egy nap alatt átlagosan 17-szer nevet. Ez persze semmi a gyerekek napi 40-es átlagához képest. Így tudunkon kívül igazodunk egy mondáshoz: „azt a napot vesztegettük el a leginkább, amelyen nem neveltünk”. Nevetés közben pulzusunk a 120-at is elérheti. Tehát a nevetés megdolgoztatja a szívizmokat, növeli a vérkeringést, így több oxigén jut el a szerveinkhez. Tudjuk, hogy nem csak az ásítás, hanem a nevetés is ragályos. Ez mindenesetre végletes méreteket is elérhet, mint Tanzánia egy régiójában, ahol valóságos nevetésvármány tört ki 1962-ben, mely állítólag több mint 2 és fél évig tartott. Ezt az örült derűséget csak úgy tudták megállítani, hogy a fertőzött falvakat karantén alá vették. Alig hinnénk el ezt a jelenséget, ha nem lett volna a következő években számos orvosi folyóiratokban megjelent tanulmány tárgya. És mi volt a tudósok ítélete? Pszichológiai eredetű járvány, valószínűleg a kollektív hisztéria egy esete.

Molnár Johanna 7. c.

Tavaly decemberben az amerikai *Time* magazin és a *Le Monde* című francia napilap is Ferenc pápát választotta *az év emberének*. Szeretnénk, ha ezen alkalomból egy kicsit közelebbről is megismerkednétek az életével.

Buenos Airesben született ötgyerekes olasz emigráns családba. Apja Mario José Bergoglio vasúti munkás, anyja Regina María Sívori háztartásbeli volt. Egy gyermekkori légúti fertőzés miatt kivették a fél tüdejét. A Buenos Airesi Egyetemen szerzett vegyészmérnöki diplomát, majd a pápi szolgálat mellett döntött, belépett a villa devotói szemináriumba, és 1958. március 11-én megkezdte a noviciátust a jezsuita rendben. Humán tanulmányokat folytatott Chilében, majd hazatérve 1963-ban filozófiai licenciátust szerzett a San Miguel-i Colegio Máximo San Joséban. 1964-től 1965-ig Santa Fében, 1966-ban Buenos Airesben tanított irodalmat és pszichológiát. 1967-től 1970-ig teológiai tanulmányokat folytatott a Colegio Máximo San Joséban, és licenciátust szerzett. 1969. december 13-án szentelték pappá. 1992. május 20-án kinevezték Buenos Aires segédpüspökének és Auca címzetes püspökének; június 27-én szentelték püspökké. 2008. február 28-án Buenos Aires érseke lett. 2005. november 8-tól 2011. november 8-ig az Argentin Püspöki Konferencia elnöke volt. II. János Pál pápa nevezte ki bíborossá 2001. február 21-én.

Ferenc pápa egyházi programja sok szempontból radikálisabb és nyitottabb, a mai világ kihívásaihoz alkalmazkodóbb: *a társadalom peremén élőket segítő egyházi missziót szorgalmaz, s az egyház szerkezetének a reformját sürgeti. Az apostoli buzdítás szerint "nem lehet úgy hagyni a dolgokat, ahogy most vannak".* A dokumentum hangsúlyozza, hogy az egyház működésének eddigi túlzott centralizációja "komplikáltta tette az egyház életét és a missziós szolgálat lendületét. A pápa fordulatot remél a gazdasági-pénzügyi piactól. A szegénység szerkezeti okainak megoldása nem várhat többé. Amíg nem oldódnak meg a szegénység gondjai, nem oldódnak meg a világ problémái - írta a pápa, aki bírálta a globális gazdasági rendszert és a "pénz idealizálását". *"Hogy lehet, hogy manapság az a hír, ha két pontot esik a tőzsde, viszont az nem hír, ha egy idős hajléktalan megfagy az utcán?!"* - tette fel a kérdést a pápa. Az egyháznak és a politikának figyelmet kell fordítania a szegénység és az elesettség új formáira, közöttük *a hajléktalanokra, drogfüggőkre, menekültekre, az egyre magányosabb idősekre.* A dokumentum kitér a születendő gyermekek védelmére, mely "nem ideológia, hanem az emberi jogok védelme"; a nőknek az egyházban való szerepére és az egyházi házasság után elváltaknak a szentségeken való részesítésére is, melyről az apostoli buzdítás szerint a jövő évi rendkívüli szinóduson születhet döntés.

Ferenc pápa egyszerűen és érthetően fogalmaz. Legfőbb missziója a „*Jézus Krisztusban megtestesült Isten üdvözítő szeretetének szépsége, annak dicsérete.*” Szavait példamutatással, képileg is erős gesztusokkal, nyilvános szereplésekkel támasztja alá. Nem aranyból, hanem *acélból* készült keresztet hord, a díszes Apostoli Palota helyett *a Szent Márta vendégház* szerényen, puritánul berendezett lakásában él, és *Ford Focus* típusú autóval közlekedik.

Ferenc pápa egyszerűen és érthetően fogalmaz. Legfőbb missziója a „*Jézus Krisztusban megtestesült Isten üdvözítő szeretetének szépsége, annak dicsérete.*” Szavait példamutatással, képileg is erős gesztusokkal, nyilvános szereplésekkel támasztja alá. Nem aranyból, hanem *acélból* készült keresztet hord, a díszes Apostoli Palota helyett *a Szent Márta vendégház* szerényen, puritánul berendezett lakásában él, és *Ford Focus* típusú autóval közlekedik.

Tavaly decemberben az amerikai *Time* magazin és a *Le Monde* című francia napilap is Ferenc pápát választotta *az év emberének*. A tekintélyes konzervatív brit napilap csütörtöki szerkesztőségi cikkében azzal indokolta döntését, hogy a katolikus egyháznak „kivételes emberre” van szüksége, és úgy tűnik, hogy Ferenc pápa személyében ezt az embert meg is találta. *A lap szerint Ferenc pápa nemcsak a személyes magatartás szintjén, hanem teológiai ügyként is példázza a törődést a szegényekkel és az alávettettekkel.* Ebben a vonatkozásban minden jel arra vall, hogy az egyházfő a világszínpad életfontosságú szereplőjévé alakítja az egyházat - fogalmaz a *The Times* szerkesztőségi méltatása.

Ferenc pápa alakjához és munkásságához kapcsolódik Wass Albert erdélyi író, költő következő bölcséleti írása. Reméljük, sokan elgondolkodtok majd a sorok mögött rejlő mély tartalmi mondanivalón...

Wass Albert: Gazdagság és szegénység

*Nincs vagyoned? Nincs házad, telked, értékes tárgyaid? Nincs pénzed? A rigónak sincsen. Mégis ő a legvidámabb teremtes. Igaz, neki nem kell cipő és nem kell ruha. Ételt sem fizet, csak füttyel. Lakásért sem fizet. Fiait ingyen tanítja az erdő. A rigónak könnyű, mondd, és igazad van. A rigónak valóban könnyű. Ő ma is úgy él, ahogy Isten annak idején elindította az első rigót. *Mi nem úgy élünk.**

Az első ember nem tudta még, mi a vagyon. És hiszem, hogy boldog volt mégis. Pedig az első ember nehezen élt. Gondold csak el. Bunkóval védekezett a vadállatok ellen. Bőrüket maga húzta le, maga készített ruhát és lábbelit belőlük. Barlangban lakott és mohán aludt. Nem volt villanyvilágítása. Semmije sem volt. Mégis, azt hiszem, szerette az életet. Örvendett a szélnek és a napnak. A levegőnek. Annak, hogy egészséges, és ha fáradt volt, annak, hogy lefekhet a mohára pihenni. Örvendett az izmainak és mosolygott, ha pillangó szállt előtte. Ha gyümölcsökkel megrakodva tért haza összkomfort nélküli barlangjába, ha bunkója egy vadat leütött: gazdagnak érezte magát. És mert gazdagnak érezte magát, gazdag is volt.

Erről eszembe jut, hogy ismertem embereket, akik palotában laktak, naponta új ruhát vehettek magukra, azt ettek, ami eszükbe jutott, halomban állt körülöttük a vagyon, gyáraik voltak és bankbetétjeik és mégis folyamatosan töprengtek, törték a fejüket, beleöszültek a gondba, mert mindenáron azt akarták, hogy még többjük legyen. Voltak ugyanis emberek, akiknek még több gyáruk volt és még több bankbetétjük. Szegényeknek érezték magukat azok mellett, és mivel szegényeknek érezték magukat, szegények is voltak. Pedig mondom, palotában laktak...

Mégis szegények voltak. Nem értek rá örvideni a napfénynek, a víznek, a levegőnek, a virágoknak, az ételnek. Nem értek rá egyszerűen, mert éjjel-nappal gondok között futkostak, hogy miképpen szerezhetnének még több pénzt. Mert ami volt, azt kevésnek érezték. És amit az ember kevésnek érez, az valóban kevés is.

Gazdag akarsz lenni? Gondolj a rigóra és az őseberre. Gondolj arra, hogy meztelenül jöttél erre a világra és meztelenül térsz belőle vissza. Vendég vagy ezen a földön. Csak az a Tied, amit a bőröd alatt hoztál és elviszel. Gazdag, aki egészséges. Aki erős. Aki nem szorul másra. Aki föl tudja vágni a fáját, meg tudja főzni ételét, meg tudja vetni ágyát, és jól alszik benne. Aki dolgozni tud, hogy legyen mit egyék, legyen ruhája, cipője és egy szobája, amit otthonának érez. Fája, amit fölaprithasson. Aki el tudja tartani a családját, étellel, ruhával, cipővel, s mindezt maga szerzi meg: az gazdag. Örvidhet a napfénynek, a víznek, a szélnek, a virágoknak, örvidhet a családjának, a gyermekeinek és annak, hogy az ember él. Ha van öröme az életben: gazdag. Ha nincsen öröme benne: szegény.

Tanulj meg tehát örvideni. És ismerd meg a vagyonedat, amit a bőröd alatt hordasz. Élj vele és általa, és főképpen: tanulj meg örvideni! Vendég vagy a világban és ez a világ szép vendégfogadó. Van napsugara, vize, pillangója, madara. Van virága, rengeteg sok. Tanulj meg örvideni nekik.

Sajnos, embere is van. Igyekezz kevesebbet törődni velük és többet azzal, ami még a világ szépségéből csodálatosképpen megmaradt, az emberiség minden pusztításai mellett is.

Nem győzöm eleget mondani: tanulj meg örvideni. Annak, hogy élsz. S mert élsz: gazdag lehetsz.

A Szerelem

A szerelem egy érzelem,
Amelyet szavakkal kifejezni nem lehet!
Az első, az igazi, mely lángol,
Nem tudjuk, meddig tart a mámor.
Egy hónapig vagy talán egy évig?
Kísérni fog ez sírunkig.
Tinédzser korban kezd el mélyülni,
Igazi érzések kialakulni..
S ha sokáig tart, boldogítja az embert,
Jobban megmutatják saját hűségüket.
De ha egymástól elszakadnak,
Érzik, egymásnak hiányoznak.
Legyen mindenkinek egy Love story –ja,
Ami lehet, hogy életünk végéig tart.
Mert a szerelem a legszebb érzelem,
Amelyet csak tapasztalni lehet!

Hargitay Barbara,7.b

A szomorúság

A szomorúság egy olyan könnycsepp,
Mely az arcunkon folyik,
A szomorúság az összetört szív,
Mely megszakad, s néha elvérzik.
Szomorúak vagyunk, ha a barátok
Többé nem barátok,
Szomorúak vagyunk, ha valaki, aki
Nekünk fontos volt, elveszítjük.
Szomorúak vagyunk, ha
Szomorút látunk vagy hallunk,
És néha úgy érezzük,
Tehetetlenek vagyunk.
A szomorúság az emberi élet része,
De ne feledd el,
Szomorúság nélkül az ember,
Nem lehet ember.

Benke Zsuzsanna,7.a

Ha újra születhetnék

Ha újra születhetnék, sok mindent másképp tennék.
Ha újra lehetnék kisgyermek, kedves, megértő lennék minden helyzetben.
Ha újra átélhetnék mindent, sokkal jobb kedvvel tenném ezt.
De sajnós nem lehet, az évek szállnak, szállnak, mint a vándormadár, mely mindig csak a
szebbet, jobbat keresi, s közben elfelejt igazán élni.
Élni, élni céltudatosan, vidáman, mint a magafeledt kisgyermek, ki körülött a világ egy kicsiny porszem.
Ki kicsiny szívével mindig visszatál a jóhoz,
ki még tudja értékelni a jó dolgokat.
Bárcsak újra ilyen lehetnék tiszta lelkiismerettel, étellel teli teremtmény.
Ki él, mert élnie kell,
de vidám, mert neki szép az élet, s nem fél, mert élni sosem félelem.
Ha újra születhetnék, sok mindent másképp tennék
azért, hogy igazán jó lehessenek.
Ha újra átélhetnék mindent, talán jobban tudnám értékelni a tetteket.

Képes Kinga, 7. a

A természet

A természet csodálatos,
A természet szép,
A természet kiszámíthatatlan,
A természet szeszélyes,
A természet a legszebb dolog a világon.
Az erdő,
A mező,
A mező,
A tó
A patak,
Ez a természet.

Román Dániel 7.a.

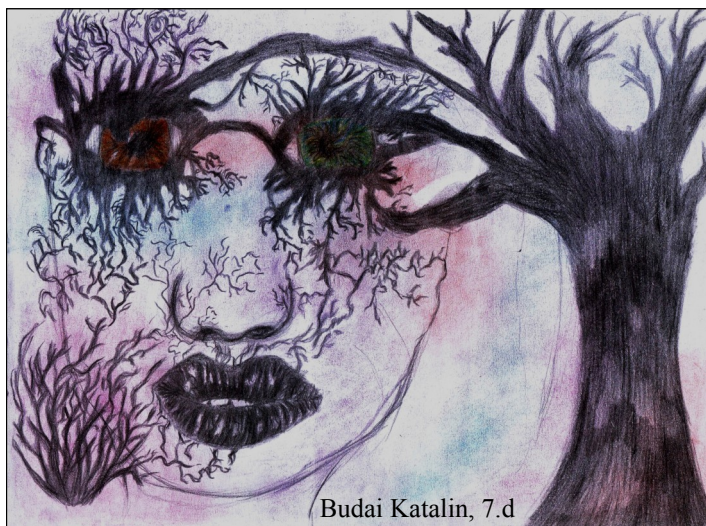

Loj Bianka, 7.a

Ezzel a verssel **Varga Lili**, 7. a osztályos tanuló 3. helyezést ért el a nyíraczádi Szent Pirooska Görög-katolikus Általános Iskola versíró pályázatán. Gratulálunk!

Végső pillanat

Ahol a rákos betegek száma kétszeresére nőtt,
Ahol halva születnek a csecsemők,
Ahol sehol nem találsz már vészcsengőt,
Ahol senki sem mutat neked emelt főt.
Ahol a sikolyok némák, bár emberiek,
Ahol egy lift hallhatja a végső lehelleted,
Ahol kimúlt a remény, meghalt veled,
Senki, már senki sem fogja remegő kezéd.
Ott leszek neked a végső pillanatban,
Felsegítelek, ha elesel, hatalmam van,
Összerakom a szíved, ha szétesett,
S elpusztítom a gyilkos fegyvert, neked.

Budai Katalin, 7.d

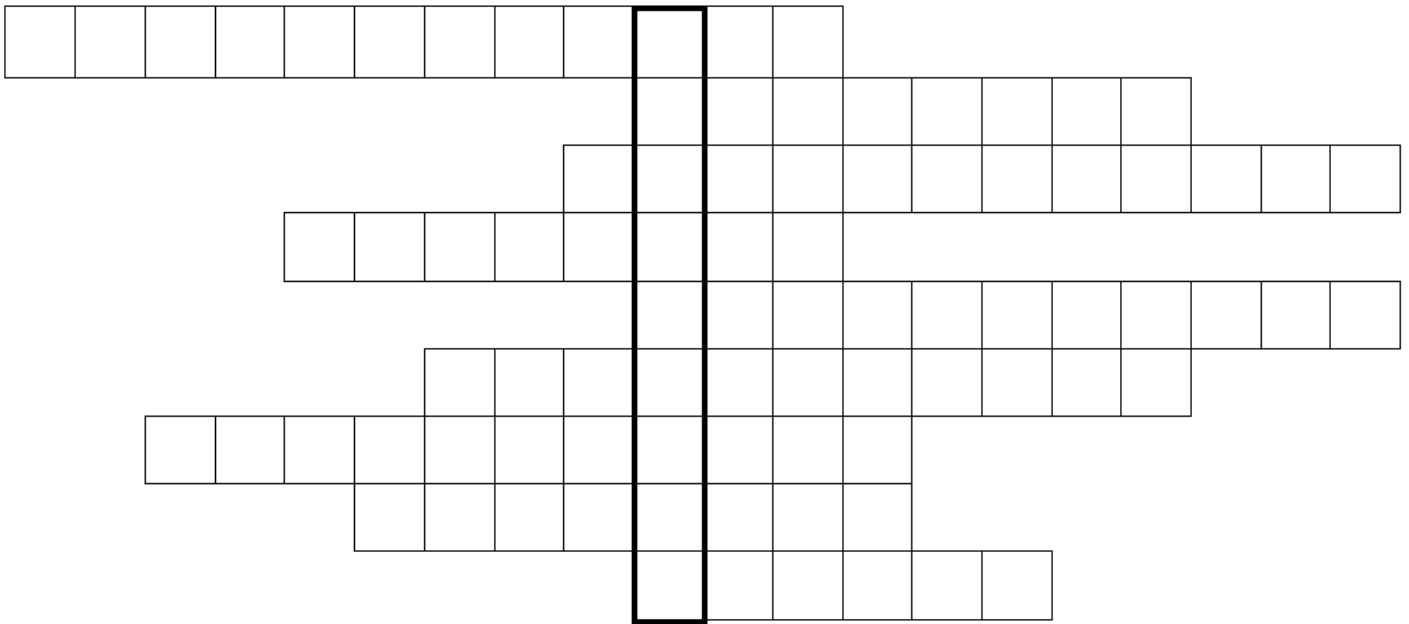
Ezt az írást **Budai Kata**, 7. d osztályos diáktársunk írta szeretett kutyája elvesztése kapcsán, kérjük, olvassátok szeretettel visszaemlékezését.

In memoriam Majka...

Olyan jó volt hallgatni őt...

Furcsa módon akkor nem kellett megmakacsoljam magam, hogy figyeljek, amikor az osztálytársam, Viki, a prezentációjában bemutatta az ő huskyját. Emlékszem, a neten hetekig szörföztem, míg végül az utolsó csepp reménnyel a szívemben, találtam egy fekete- fehér alaszakai malamutot. Fénykép nem volt róla feltöltve, mégis, a leírás alapján, lelki szemeim előtt pont olyannak képzeltem el, mint amikor először megláttam. Sokkal szebbek és egészségesebbek is voltak nála, én mégis a leggyengébbe szerettem bele...Beléd. A kis kuckó egyik sarkába fészkelted be magad, remegtél. A félelemtől. Vadul kalapáló szívem könnyebben irányította kezeimet, mint agyamat. Félénken nyúltam feléd, éreztem, a te szíved is épp úgy vert, mint az enyém. Szinte egy ritmusban. Pici tested szinte lángolt, minél hamarabb magamhoz akartalak ölelni. Mint egy robbanás, úgy áradt szét bennem az öröm és a melegség, amint gyengéden a mellkasomhoz szorítottalak. Úgy tapadtál hozzám, mint egy ragtapasz. Milyen találó ez a hasonlat, hisz a ragtapasz is csak akkor esik le, amikor már beforrt a seb. Te is csak akkor voltál velem, míg meg nem gyógyultam. Míg készen nem álltam. Felőni. És bár idő előtt váltunk el, tudtam, hogy velem maradsz. Örökre. De ha nem is életem végéig, az ajtó küszöbéig velem jöttél. Talán a sors akarta így. Sajnos, az időt nem lehet visszatekerni. És már te sem jöhetsz vissza. Képes voltál letörölni a könnyeimet, amikor fáj...

Valahogy mégis erősnek kell maradnom. Mert nem dőlt össze a világ. Csak a miénk.

1. Bazilika más néven
2. Bécs a fővárosa
3. Kállai Balázs tanár úr hobbjaja
4. A földrajzi héthez leginkább kapcsolódó tantárgy
5. A Hazajárók stábjának egyik tagja
6. Különleges kövek kiállítása, vására
7. Csillagászati bemutatóhely
8. Természetismeret más néven
9. Görögkatolikus böjti édesség

Megfejtés:

_____

Név, osztály:

_____

Beküldési határidő: 2014. március 31. (hétfő)!

A megfejtéseket kérjük az aulában elhelyezett Iránytű-dobozba bedobni!

VICCEK

Kovács kérdi a haverját:

- Figyelj, te miért sántítasz?
- Semmiség, egy szimpla focibaleset!
- Nem is tudtam, hogy szoktál focizni.
- Nem is. Csak tegnap kikapott a válogatott, és mérge-
ben belerúgtam a tévébe.

A mérkőzés után az edző így szól a csatárhoz:

- Öregem, téged csak két dolog akadályoz abban, hogy jó
futballista legyél!
- Micsoda?
- A két lábad.

Hazamegy Pistike a focimeccsről, és büszkén újságolja:

- Képzeld, Papa, két gólt is rúgtam!
- Nagyszerű. És mennyi lett a végeredmény?
- 1:1.

- Miért megy a kátrány focimeccsre?
- ???
- Szurkolni.

IMPRESSZUM

Kiadja a Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola

3780 Edelény, Borsodi út 36/b, Tel: (48) 525-134

www.sztmi.hu - email: szentmiklos.edeleny@gmail.com

Felelős kiadó: Barta József igazgató - Szerkesztők: Szabó Zoltánné, Mészáros Marianna, Gál András

Készült 150 példányban; Támogatói adomány: 100 Ft

